

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕДІАКУЛЬТУРА СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27.08.2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Медіакультура сучасного педагога
Викладач (і)	Матішак Маріанна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0967124568
Е-mail викладача	marianna.matishak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Індивідуальні і групові консультації, онлайн (viber, e-mail) і офлайн

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості сучасного інформаційного простору, зміст, форми і методи формування медіакультури педагога.

Освітній компонент «Медіакультура сучасного педагога» належить до циклу професійної підготовки студентів. Навчальна дисципліна забезпечує розвиток у майбутніх вихователів ЗДО навичок медіаграмотності, необхідних у сучасному інформаційному суспільстві.

Курс спрямований на формування медіакультури майбутніх вихователів, розуміння ними механізмів та закономірностей сучасного медіапростору, збагачення знань і навичок у сфері медіабезпеки, ознайомлення з окремими аспектами розвитку медіаграмотності дітей дошкільного віку і використання медіазасобів у сучасних ЗДО.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів ОР «бакалавр» з теоретико-методологічними аспектами медіакультури в сучасному інформаційному просторі, формування основ інформаційної компетентності, удосконалення загальних та фахових компетентностей, формувати у майбутніх вихователів критичне мислення, пізнавальну активність, здатність до самоосвіти, саморозвитку, навчання упродовж життя.

Основними цілями навчальної дисципліни є:

- формувати у студентів уявлення про основи медіакультури в сучасному інформаційному просторі;
- ознайомити студентів зі стандартами в медіапросторі, технологіями впливу медіа на соціум, механізмами роботи традиційних та соціальних медіа, особливості дезінформації та маніпуляцій;
- розвивати критичне й аналітичне мислення, стимулювати розвиток медіаграмотності майбутніх педагогів;
- розвиток у здобувачів здатності до безпечного використання медіаресурсів в освітньому просторі ЗДО, ознайомити студентів з небезпечними для дітей дошкільного віку явищами медіапростору, розвивати вміння виявляти і попереджати випадки кібербулінгу;

- формувати здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Результати навчання:

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і

розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-11 Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПР-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

Г2.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі

Г2.2. Здатність ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології та електронні освітні ресурси в професійній діяльності

Г2.3. Здатність дотримуватися правил безпечної поведінки в цифровому середовищі

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		12/4		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18/6		
самостійна робота		60/80		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
6	012 Дошкільна освіта	3	вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Медіакультура сучасного педагога». Характеристика медіапростору		2		6
Тема 2. Основи медіакультури у змісті професійної підготовки майбутніх вихователів. Історія розвитку медіаосвіти			4	9
Тема 3. Особливості сучасного медіапростору			2	6
Тема 4. Особливості впливу медіа на учасників освітнього процесу		2	2	6
Тема 5. Соціальні медіа в сучасному медіапросторі			2	9
Тема 6. Технології розвитку медіакультури педагога. Методики розвитку критичного мислення		2	2	6
Тема 7. Медіапедагогіка в сучасних ЗДО		2	2	6
Тема 8. Формування основ медіаграмотності дітей дошкільного віку		2	2	6
Тема 9. Онлайн-ризиків і медіабезпеки дітей дошкільного		2	2	6

віку			
	ЗАГ.:	12	18
			60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://surl.li/sehlg1 Вид контролю: залік. Підсумкова оцінка: за роботу на практичних заняттях – 90 балів; С/р – 10 балів. Разом – 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	Проводяться у тестовому режимі в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua . Оцінюються за 100-бальною шкалою.
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань, в т.ч. завдань самостійної роботи.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань, пройдене тестування, створення власного контенту за допомогою застосунків.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік, Форма здачі – за поточними оцінками.

7. Політика навчальної дисципліни

<p><u>Письмові роботи:</u> проводяться в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua. Оцінюються за 100-бальною шкалою.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція) – Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція). – Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. – Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою: https://surl.li/ysmxa0
--

Відвідування занять: порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/yqibbb>).

Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/sehlg1>).

Неформальна освіта: згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.lu/fkxdkf>) зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

Основна література:

- 1 Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція), 2021. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
- 2 Баликін І., Волошенюк О., Чорний О., Федченко О. Абетка візуальної грамотності / за ред. О. Волошенюк, В. Іванова, Р. Євтушенко. Київ : АУП, ЦВП, 2019. 80 с.
- 3 Інфомедійна грамотність – невід'ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. 400 с.
- 4 Інфомедійна грамотність: імплементація в освіті дорослих : навч.- метод. посіб. / Т. В. Водолазська, Н. І. Курмишева, Т. А. Устименко ; упор. Т. А. Устименко. Полтава : ПОППО ім. М. В. Остроградського, 2021. 108 с.
- 5 Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (2016, нова редакція). URL: http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya
- 6 Медіаграмотність під час війни: теорія, методика, інтерактив. Навчальний посібник / Довженко О., Єгорова А., Іванова Т., Міський В., Потапова В., Юричко А. / за загал. ред. О. Волошенюк, В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 68 с.
- 7 Медіаосвіта дітей дошкільного віку в умовах інформаційного суспільства. Навчально-методичний посібник / Ванько К.І., Зоря Ю.М., Шаповал О.В., Волошенюк О.В./ За редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Євтушенко Р. І. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 75
- 8 Медіапедагогіка: навчальний посібник / Зюсс Д., Ламперт К., Трюльцш-Війнен К.; пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за загал. ред. В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 300 с.
- 9 Субашкевич І.Р. Формування медіаосвіченості студентської молоді: монографія / І.Р. Субашкевич. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 249 с.

Додаткова література:

- 10 UNESCO опублікувала п'ять принципів медійної та інформаційної грамотності, 2017 р. URL: https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/yunesko_opublikovala_pyat_printsipiv_mediynoi_ta_informatsiynoi_gramotnosti
- 11 Больц Норберт. Абетка медіа /За загал. ред. В. Ф Іванов; Переклад з німецької В Климченка. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2015. 177 с.
- 12 Кравчишина О.О. Формування готовності майбутніх вихователів до використання засобів медіаосвіти у навчально-виховному процесі дошкільних навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Старобільськ, 2018. 23 с.
- 13 Семеняко, Ю. Б. Культура медіаспоживання в сім'ї: сучасний стан дослідження проблеми. Молодь і ринок: наук.-пед. журнал. Дрогобич, 2016. 11-12, 142-147.
- 14 Холод О. Соціальні комунікації як поняття в науковій галузі «соціальні комунікації». URL: <http://www.Pop/all/soc-alh-komun-kac-jak-ponjatjav-naukov-i-galuz-soc-aln-komun-kac.html>

Статті:

- 15 Лисенко Н., Лисенко О., Матішак М. Компетентнісний підхід у сучасній парадигмі професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 63. Том 2. 2023. С.74-78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/63.2.14>
- 16 Лисенко Н.В., Лисенко О.М., Матішак М.В. Самостійна робота студентів: шляхи удосконалення. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. № 88. Київ, 2022. С.135-140. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.88.27>
- 17 Марчій-Дмитраш Т.М, Кирста Н.Р., Матішак М.В. Psychological and pedagogical basics of forming the communicative culture of future educators of ipe: an interdisciplinary approach. Гірська школа Українських Карпат. Випуск 26 (2022). С.80-85.
- 18 Матвєєва Н., Матішак М. Формування демократичних цінностей майбутніх педагогів: практико-орієнтований підхід. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. Наукове електронне видання. Випуск 14. Частина 2. Слов'янськ, 2021. С.24-34.
- 19 Матішак М. Організаційно-педагогічні умови розвитку медіакультури майбутніх педагогів. Педагогічний альманах. Випуск 51. 2022. С.105-112.

Internet-джерела:

- 20 Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua/pro-aup/misija/>
- 21 Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.dija.gov.ua/>
- 22 Наукова бібліотека ПНУ. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>
- 23 По той бік новин. URL : <https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/>
- 24 Фільтр. Національний проєкт з медіаграмотності. URL : <https://filter.mkip.gov.ua/proyekt-irex/>

Викладач:

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії та методики дошкільної
і спеціальної освіти

Маріанна МАТИШАК